

[Bernhard Baunsgaard]

ønskede en stillingtagen til, var følgende definition fra undervisningsministeren:

»Socialdemokratisk politik og måske navnlig noget så mangfoldigt og løst defineret som socialdemokratiets kulturpolitik kan således forekomme træg og tvetydig eller måske rettere mangetydig.«

Er kulturministeren enig i det? Det var det hele.

(Kort bemærkning).

Nathalie Lind (V):

Da hr. Bernhard Baunsgaard citerede, hvad mit partis formand, hr. Poul Hartling, havde sagt ved en tidligere lejlighed, må jeg bede om tilladelse til for den historiske sandheds skyld at gengive nøjagtigt fra Folketingstidende, hvad der er sagt. Under debatten om Jens Jørgen Thorsen-filmen sagde hr. Poul Hartling:

»... at det er venstres opfattelse, at sådan som dette projekt er fremstillet over for offentligheden af forfatteren selv, bør det være udelukket, at det bliver støttet med statsmidler. Der er efter det af hr. Thorsen selv offentliggjorte tale om et projekt, der ikke blot er historisk uvederhæftigt og diletantisk,« – så kommer det, som hr. Bernhard Baunsgaard rigtigt sagde – »men også om en fremstilling, som det overvejende flertal af det danske folk vil finde krænkende.« Det er rigtigt, det fortsætter, at man »vil sætte sine kræfter ind på at hindre, at der gives statsstøtte til noget, som det danske folks flertal så klart ikke ønsker at støtte, og på en måde, som på det alvorligste vil skade Danmarks anseelse i hele udlandet.«

Men jeg tror også, uden at jeg skal bruge tid på det, at hr. Bernhard Baunsgaard erindrings, at det var i denne ganske specielle sag, at der samtidig klart gives udtryk for, at det, vi var ude for, var, at nogle prøver i et frit og liberalt samfund at nedbryde netop dette frie, liberale samfund. Det er det, man må værges sig mod.

Formanden:

Jeg ved ikke, om vi skal fortsætte med korte bemærkninger om citater. Hvis det kan være ganske kort, har hr. Bernhard Baunsgaard ordet. Ellers tilråder jeg at læse Folketingstidende.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg behøver ikke at gentage citatet, for nu er det citeret to gange heroppe. Men hver gang noget bliver farligt, ønsker man altså, at det ikke støttes med offentlige penge. Tilbage er spørgsmålet: hvordan skal det nye komme frem, for det er det nye, der foruroliger os, og det er det nye, der skal holdes nede?

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg kan kun sige, at det er ingen hæderlig form for diskussion at spørge, om man er enig i én sætning af en samlet fremstilling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om Statens Kunstfond.
(Lovforslag nr. L 77. Fremsat 4/11 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Birte Weiss (S):

Det har jo været de vidtløftige og imponante citaters dag i dag, og mængden har det jo heller ikke skortet på. Selv formanden måtte bidrage til citaterne ved at læse op af folketingets forretningsorden for at bede om, at det blev begrænset. Så derfor skal jeg, om ikke andet så for afvekslingens skyld, prøve at holde mig forholdsvis konkret til det lovforslag, som her er til første behandling.

Der er ydermere den grund til at gå nogenlunde lige til værket, at vi i foråret havde en ret dybtgående redegørelsesdebat om det kultursyn, som ligger bag ved de enkelte partiers holdning til Statens Kunstfond.

I øvrigt findes der vel næppe nogen lovgivning, som politikere og befolkning har brugt så meget krudt på pr. investeret krone – ind imellem også meget løst krudt – som netop denne. Vidste man ikke bedre, skulle man tro, at det var kæmpebeløb, som samfundet ofrer på den meget vigtige opgave: at give kunstnerisk talent mulighed for at udfolde sig og fordybe sig.

[Birte Weiss]

Under redegørelsesdebatten i foråret kaldte den radikale ordfører dette for kunstens grundforskning. Jeg synes, at sammenligningen med det videnskabelige er flot, men efter min mening måske nok en lille smule for flot. For det specielle ved kunsten er jo nemlig, at den samtidig med at være det, som den radikale ordfører kaldte for grundforskning, også er målforskning. Den er på samme tid fordybelse og udadvendthed. Den er på samme tid kunstnerens, den enkelte kunstners dybt personlige forsøg på at udvide grænserne for sin erkendelse og på at komme på talefod med os andre om sine nye erfaringer.

Hvis ikke kunstnerens ønske om denne dobbelte bestræbelse var til stede, kunne maleren lige så godt male sine lærrede over igen, komponisten kunne beholde nodebilledet inde i hovedet, og forfatteren kunne lige så godt skrive til skrivebordsskuffen. Jeg siger dette om kunstnerens dobbelte formål, hvor bestræbelsen på ligesom at komme på skudhold af et publikum, stort eller lille, er en del af selve skabelsesprocessens væsen. Jeg siger det for at undgå en alt for voldsom skematisering i denne debat. Jeg siger det også for at advare imod forenklinger. Dem har vi til overflod fået serveret i debatten om Statens Kunstfond.

Vidste man ikke bedre, skulle man tro, at det var kæmpebeløb, man ofrer på Statens Kunstfond, sagde jeg før. Hvad er det så i realiteten? Realiteten er, at det drejer sig om en klatskilling på 8 $\frac{1}{2}$ mill. kr. Det drejer sig om ca. $\frac{1}{10}$ promille af statens budget. Det drejer sig om mindre end det, en gennemsnitsskole koster i dag. Det drejer sig om mindre end prisen på en snes små parcelhuse.

På baggrund af, at folketinget altså prioriterer denne investering i det, som man kan kalde kunst ved kilden, så lavt, synes jeg egentlig, at det er imponerende, at kunstnerne selv bruger så mange kræfter på at diskutere den rigtige fordeling af de alt for få kunstfondpenge, der er til stede. For selvfølgelig er der da også iblandt kunstnere delte meninger både om selve fordelingsystemet og også om, hvem der ikke burde have penge. Man kan godt ind imellem få en fornemmelse af, at de skarpeste kritikere hentes fra den gruppe, der ikke selv er kommet i

betragtning ved uddelingerne. Det er vel egentlig også ganske forståeligt.

Lovforslagets hovedindhold er jo et nyt fordelingssystem, hvor man for det første prøver på at få de penge, der er, spredt lidt mere ud, og hvor man for det andet indtægtsregulerer efter kunstnerens andre indtægter. Ydelsen til de afslagne kunstnere bliver altså mindre, og man undgår altså derved et princip om, at de, som meget har, dem skal mere gives. Ud over kvalitetskriteriet, som fortsat er det væsentligste, det helt afgørende for kunstfondets arbejde og for dets eksistensberettigelse – jeg vil gerne understrege det sidste – så kommer der altså også nu en slags socialt kriterium, som man følger til. Lad mig sige, at jeg har egentlig på fornemmelsen, at man ved de seneste års uddelinger måske nok uofficielt også har taget et vist hensyn til det sociale kriterium, og derfor drejer det sig til en vis grad om nu at prøve på at få loven til at følge den praksis, der allerede er gældende. Det, der er tale om, er ikke en særlig voldsom ændring, men en slags justering af kunstfondet. Taletiden er udløbet, og der er såmænd heller ikke grund til at bruge ret mange flere ord på det, eftersom vi har haft en meget grundig debat om det i folketinget for nogle få måneder siden.

Poulsgaard (FP):

Jeg har med interesse læst Aktuelt i den senere tid, og dér har der jo været en stor debat om kunstfondet, og dér er man ved at indse, at det er et forkert princip, man kører efter. Jeg tror da heller ikke, det kommer bag på kulturministeren, når nu jeg siger, at det, vi vil med hensyn til Statens Kunstfond, er at få den ulyksalige lov ophævet så hurtigt som muligt. Men på den anden side må vi jo se i øjnene, at med det folketing, vi har i øjeblikket, og som overhovedet ikke er i trit med befolkningen – det er der ingen tvivl om – så er der ikke store muligheder for at komme igennem, hvis det ikke lige var for det, ministeren sagde nu, at man skulle ensrette det hele. Det fik de andre til at vågne op, men jeg tror såmænd ikke, der er stort håb alligevel.

Nu har vi altså et forslag til lov om ændring af Statens Kunstfond. Fru Birte Weiss har været inde på noget af det. Der er det nye i det, at nu skal der oprettes en ny junta,

[Poulsgaard]

der skal tage sig af udsmykningen. Og jeg bruger bevidst ordet junta, for når vi har set, hvordan disse udvalg har klumret i det gang på gang, er der såmænd ingen grund til at antage, at ikke også denne junta vil begynde at klumre i det. Når vi først har den, så skal den have nogle flere penge, og så ruller hele balletten igen. Man kan selvfølgelig glæde sig over, når man ser forslaget, at den kritik, som vi har rejst imod, at de velbjærgede også skal have penge oveni, vil man nu tage til efterretning, og at man vil bruge ydelserne til de kunstnere, der har en lille indtægt. Men på den anden side vil jeg da også gerne sige, at jeg er i hvert fald ikke enig i, at man skal føre socialpolitik over kunstfonden.

Men når jeg har sagt det, må jeg sige, at nogle af de ændringer er deciderede minusser, nogle er plusser. Vor grundholdning kender ministeren og folketinget. Vi vil naturligvis her som ved alt andet foretage et sagligt udvalgsarbejde. Vi har nogle spørgsmål, vi vil have besvaret, og når vi har fået svar på de spørgsmål, kan vi tage stilling til lovforslaget ved tredje behandling.

Mette Madsen (V):

Under et samråd med folketingets kulturudvalg i april 1975 fik udvalget af ministeren følgende tilsagn:

»Ved lovens ordinære revision i folketingssamlingen 1975-76 vil ministeriet herefter drage omsorg for, at afgrænsningen af de kunstneriske frembringelser, som kan støttes med hjemmel i kunstfondloven, søges præciseret, ikke mindst i spørgsmålet om støtte til de i § 1, stk. 3, nævnte kunstneriske udtryksformer.«

Efter det foreliggende lovforslag ser det også ud til, at ministeren er begyndt på en sådan præcisering, idet han foreslår, at arkitekturen herefter skal have sit eget udvalg, og at koreografer og scenografer skal under teaterloven. Men så er det, som om det går i stå, for lysshows og happenings følger ikke, som naturligt var, med koreografer og scenografer over i teaterloven, men skal stadig forblive under Statens Kunstfond. Om alle de øvrige utraditionelle former for kunstnerisk skaben siger ministeren blot, at de skal støttes af de eksisterende udvalg. Men i hvilke udvalg har ministeren tænkt sig de skal placeres? Der er nævnt en kunstnerisk skabende

fotograf. Er det billedkunst eller kunsthåndværk? Og en teatermaler. Er det billedkunst eller teater? Og kunne det ikke tænkes, at der inden for tonekunsten var områder, der retteligt hører hjemme i den nye musiklov?

Men for at vende tilbage til forslaget om et arkitekturudvalg mener vi ikke i venstre, at det er ved at etablere nye udvalg, man får løst problemerne om nærmere præcisering. Ethvert nyt udvalg vil medføre nye afgrænsningsspørgsmål. Hvor er f. eks. afgrænsningen til havekunsten og til ingeniørområdet? Er den nye Lillebæltsbro ikke et af de smukkeste kunstværker, vi har fået i de senere år? Men skal den derfor kunne præmieres af Statens Kunstfond? Og hvor er grænsen mellem den kunstneriske og den industrielle formgivning? Venstre må altså tage afstand fra det foreslåede arkitekturudvalg.

Vi indser meget vel, at det er svært at løse afgrænsningsspørgsmålet, men efter ministerens klare løfte fra april 1975 synes vi, ministeren har givet for let op. Derfor ønsker vi under udvalgsarbejdet disse ting klart afgrænset og præciseret. Skulle ministeren have ret i, at det ikke lader sig gøre, ønsker venstre, at alt, hvad der ikke entydigt kan placeres i de fire nuværende udvalg, må støttes af ministerens rådighedssum.

I sin redegørelse om regeringens kulturpolitik nævner ministeren som et af de fire grundlæggende principper decentralisering. Dette ønske var også stærkt fremme i debatten om Statens Kunstfond i april i år. Alligevel leder man forgæves efter decentralisering i kunstfondloven. Vi iler derfor ministeren til hjælp med forslag herom, f. eks. støtte til de amtslige kunstfonde, måske på skift mellem amterne, og en bedre geografisk balance i repræsentantskabet, f. eks. en repræsentant for hvert amt, udpeget af Amtrådsforeningen. Også Grønland burde have været bedre tilgodeset i kunstfonden. Jeg ser meget vel besværet for et grønlandsk medlem af repræsentantskabet og de store udgifter derved. Måske var løsningen, at man knyttede en grønlandsk konsulent til kunstfonden. Men det bedste var naturligvis, at Grønland fik sin egen del af kunstfondens midler at forvalte.

Med hensyn til indtægtsregulering af statsydelser vil venstre se nærmere på det i udvalget. Der forekommer os at være mange enkeltheder, der skal opklares. Vi mener dog ikke, at ydelserne bør være livsvarige, men er

[Mette Madsen]

enige med Wechseltmann-udvalget i, at tilde-
ling af statsydelse bør bortfalde, eventuelt
med dispensationsadgang, med udgangen af
det år, hvori den enkelte ansøger opnår ret
til folkepension, idet vi principielt mener, at
alle borgere bør have samme pension. I den
forbindelse må også pensioner til kunstneres
efterladte både over kunstfond og finanslov
tages med i en pensionsreform.

Om antallet af ydelser netop skal være
207, vil vi ikke i dag lægge os fast på. Da
venstre i høj grad ønsker at støtte det kunst-
neriske værk, ser vi gerne, at man eventuelt
konverterer nogle af disse ydelser til udsmyk-
ning og indkøb samt konservering.

For øvrigt synes jeg, at tonekunsten efter
overslaget i bemærkningerne er forfordelt.
Tonekunsten er vel nok den sværeste kunst-
art at gøre til et dagligt brød. Vi burde også
ud af den vanetænkning, at man ikke køber
tonekunst. Folketinget burde passende vise et
godt eksempel ved hvert år at bestille et mu-
sikkværk til folketingets åbning.

Jeg imødeser et interessant udvalgsarbejde,
for jeg tror, at vi alle trods forskellige opfat-
telser i øvrigt er enige i det, der står i be-
mærkningerne, om, at det afgørende kriteri-
um for den støtte, der kan ydes af fonden,
fortsat er kvaliteten i den kunstneriske pro-
duktion og det kunstneriske talent. Venstre
mener, at disse ord er så vigtige, at de bør
stå i lovens tekst.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det konservative folkeparti gav allerede i
forbindelse med kulturministerens redegørel-
se om Statens Kunstfond i foråret udtryk for
vort principielle synspunkt på denne sag. Vi
mener fortsat, at en aktiv kulturpolitik kan
bidrage til at videreføre en selvstændig dansk
kunst, og at offentlig støtte skal virke som
igang sætter af kunstnerisk produktion og
kulturel udfoldelse, så at kunsten kan eksiste-
re og udfolde sig frit. Det er for os afgørende
at sikre kunstnerens fulde frihed, således at
kunsten også kan nå ud til et større publi-
kum og vi kan få en bedre kontakt mellem
befolkningen og kunstneren.

Det er også afgørende for os, at vi har et
kulturliv, der kan udfolde sig frit, og at staten
respekterer den bedømmelses- og udvæl-
gelsesproces, som finder sted i et demokra-
tisk samfund. Vi mener, at den økonomiske

støtte bør ydes til kunstværket i stedet for til
kunstneren som person. En støtte til værket
indebærer samtidig en mulighed for en større
kunstforståelse i befolkningen, som på læn-
gere sigt også vil være til gavn for kunstner-
ne.

Det siges i bemærkningerne til lovforsla-
get, at det, der er tale om her, er en revision
af loven om Statens Kunstfond, og at de
principper, som loven hviler på, fortsat er
gældende, og derfor er det vigtigt at under-
strege, at det, der er formålet med Statens
Kunstfond, må være at støtte kunstnere, som
endnu ikke har et publikum, sikre, at disse
kunstnere har mulighed for at få offentlig-
gjort deres værker. Det har jo altid været
sådan, at det har været nødvendigt at have
kunststøtte på den ene eller den anden måde.
Det har bare været et spørgsmål om, hvem
der skulle give denne kunststøtte. Tidligere
var det private mæcener. Nu er det accepte-
ret af et flertal i folketetinget, at det offentlige
må bidrage til at yde kunststøtte. Jeg synes,
at man kan sige, at kunststøtte kan betragtes
som en investering fra samfundets side, en
investering med en særdeles risikovillig kapi-
tal, fordi vi må investere i støtte til kunst,
hvorom vi ikke ved, om den kan bære, men
kunst, som vi vil give en chance. Først på et
senere tidspunkt viser det sig, hvad der kan
bære eller ikke kan bære, men den risiko må
vi tage, hvis vi skal have et alsidigt og et
bredt kulturliv.

Man kan også sige, at hvis man ikke yder
kunststøtte, mister landet på kort sigt en im-
materiel rettighed, der på længere sigt bliver
til en materiel rettighed for landet, hvis den
ydes.

Det kan være svært at definere, hvad der
er kunst, og hvilke former for kunst der skal
modtage støtte. Et kriterium, som man kunne
anvende for støtte fra Statens Kunstfond, er,
om det om kunsten på en måde kan siges, at
den kan bevares. Det vil sige, om andre men-
nesker kan nyde gavn af denne kunst på et
senere tidspunkt, om 50-100 år, eller om det
er en kunst, en forestilling, som eftertiden
ikke har gavn af.

Det vil derfor efter vores opfattelse være
fejlagtigt at inddrage aktiviteter under Sta-
tens Kunstfond, som kun kan nydes umid-
delbart, og derfor er vi enige i de bemærk-
ninger til lovforslaget, der siger, at spørgsmå-
let om støtte til udøvende kunstnere ikke kan

[Grethe Fenger Møller]

omfattes af Statens Kunstfond, og ligeledes at der heller ikke kan ydes støtte til sceneinstruktører eller filminstruktører.

Det er også ud fra det samme synspunkt, at vi er imod, at bygningskunst skal ligestilles med andre kunstarter og skal være omfattet af Statens Kunstfond. Vi mener, at dette er forkert. Vi mener, at bygningskunst er noget, der kan anvendes nu og her, og selv om der ikke er tale om at yde støtte til direkte opførelse af bygningsværker, men derimod støtte til skitseprojekter o. lign., er det ikke noget, vi kan gå ind for, men vi er enige i, at det kan være vanskeligt at afgrænse, hvad der er kunst.

Vi kan heller ikke rigtig se, at det skulle være rigtigt at lave et nyt udvalg for bygningskunsten og den kunstneriske formgivning. Det virker ikke på os, som om de to ting har særlig meget med hinanden at gøre.

Jeg mener også, at man i udvalget nøje må diskutere repræsentantskabets rolle. Der er dels spørgsmålet om, hvilken sammensætning repræsentantskabet skal have. Det er foreslået udvidet med 2 repræsentanter, men for mig er det også et spørgsmål, om man skulle inddrage repræsentanter for brugerne eller repræsentanter for amterne i repræsentantskabet, og også, om man kunne diskutere de beføjelser, som repræsentantskabet har. Det er ikke mange beføjelser, repræsentantskabet har i øjeblikket. Det skal udpege 2 medlemmer til hvert af de udvalg, der er nedsat under kunstfondet. Det skal komme med visse indstillinger, men derudover har det særdeles begrænsede opgaver.

Med hensyn til hædersgaverne og statsydelse skal jeg henvise til vores tidligere bemærkninger og sige, at det også er en af de ting, som vi bør overveje nøje, og sige, vi går ikke ind for, man skal afskaffe hædersgaverne. Vi går heller ikke ubetinget ind for et socialt kriterium, men vi vil under udvalgsbehandlingen gå positivt ind i drøftelserne om revision af lov om Statens Kunstfond, fordi vi mener, det er vigtigt, at man fra statens side har en lovgivning, der yder støtte til kunsten, og derfor må vi også håbe på, at vi under udvalgsbehandlingen finder frem til en rimelig revision af lov om Statens Kunstfond.

Arnfast (CD):

Så vidt jeg har kunnet lytte mig til her, er det, der er sagt af ordførerne hidtil, nøjagtigt det, der blev sagt den 20. april. Jeg kunne altså starte i samme stil ved at gentage, hvad hr. Melchior sagde dengang, men da vi jo får lejlighed til at drøfte dette ved anden behandling, skal jeg nøjes med at henvise til, hvad hr. Melchior sagde, og i øvrigt tilslutte mig de tanker, der er kommet om større bredde i repræsentantskabet, muligvis 5 mands udvalg osv., men alt det skal jo nu drøftes i udvalget.

Ole Henriksen (SF):

Vi er ikke utilfredse med det forslag, der foreligger. Vi synes, at det er rimelige ændringer, der nu foreslås. Vi ser da også gerne, at bygningskunsten og arkitekturen kommer med ind, men man må jo nok erkende, at det ligesom åbner op for andre muligheder for kunststøtte af den ene og den anden art. Man kunne jo fristes til at spørge, hvorfor bygningsarbejderne, som rent materielt udfører det kunstværk, ikke skal med ind i hædersgaven, når det bliver et vellykket arbejde alt i alt. Det var jo ikke Christian IV, der byggede Rundetårn. Det var jo lige så meget håndværkerne, der byggede det, og det står nu altså ikke så tydeligt, når man læser historiebøgerne, og det gør det jo altså heller ikke omkring de bygninger, som vi til daglig glæder os over i byerne, ja, endda også uden for byerne.

Vi har ikke nogen indvendinger mod, at de hædersgaver, som man hidtil har uddelt, afvikles, og vi er ligeledes tilfredse med, at der lægges loft over de indtægter, som kunstnerne kan oppebære i henhold til støtteordningen.

Jeg vil ligesom fru Grethe Fenger Møller sige, at det måske er nødvendigt at udvide repræsentantskabet med 2 repræsentanter, men det, der er det interessante spørgsmål, er, om dette repræsentantskab ikke er lidt af en indforstået forsamling, i og med at det er en forsamling af kulturproducenter. Ligesom fru Grethe Fenger Møller savner jeg, at den egentlige forbruger eller bruger af kunsten kommer til orde i sådanne forsamlinger. Jeg vil da anbefale ministeren at overveje, om ikke de mange folkelige organisationer, som interesserer sig for kunst, kan blive repræsenteret i et sådant repræsentantskab, så man

[Ole Henriksen]

kan få den nødvendige dialog imellem de udøvende og forbrugerne. Jeg synes, det kan have meget stor betydning i fremtiden, hvis man fik den dialog dér, således at man ikke blev afsporet i de kunstretninger, som man sidder og diskuterer. Det er jo spørgsmålet, om man ikke med sådanne midler kunne være i stand til at opfange rindalisme og andre ting, som efterhånden dukker op, idet man dér kunne sørge for, at der var en forståelse mellem kunstnere og forbrugere.

Margit Hansen (DKP):

Efter den mere principielle og særdeles langvarige kulturdebat kommer lov om Statens Kunstfond til at stå som en praktisk prøvesten på den sande holdning, man har til kulturen – den vigtige side af kulturen, som kunsten er – og der skal naturligvis ikke være tvivl om kommunisternes positive holdning til Statens Kunstfond.

Vi har aldrig ment, at et samfund kan være så fattigt, at det ikke har råd til at give kunst og kultur de bedst mulige livs- og udviklingsbetingelser. I dette tilfælde, hvor der er tale om 8,8 mill. kr., drejer det sig faktisk ikke om mere end én dags militærudgifter. Og ganske vist er der tale om en forhøjelse på 2 mill. kr., men denne forhøjelse dækker kun med nød og næppe den prisudvikling, der har fundet sted, og slet ikke den prisstigningsbølge, vi er inde i.

Vi misunder ikke de udvalg, der skal fordele disse midler over det brede spektrum, som der faktisk er tale om, for slet ikke at tale om de områder, som slet ikke eller næsten ikke er kommet i betragtning. I § 1, stk. 2, nævnes støtte til andre former for kunstnerisk skabende virksomhed, men det fremgår ikke, i hvilket omfang det omfatter hele den brede befolknings aktivitet, således som den myldrer frem, ikke mindst blandt ungdommen, i disse år.

Har vi betænkeligheder ved forslaget, går de nok snarere på, at vi ikke finder de foreslåede midler tilstrækkelige til virkelig at imødekomme behovet.

Som sagt, som forslaget foreligger, må vi betragte os som positive forhandlere i udvalgsarbejdet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det radikale venstre kan også tilslutte sig lovforslaget, men der er nogle ting, vi gerne vil se på i udvalget. Jeg vil gerne gøre et par enkelte bemærkninger. Først vil jeg gerne være fuldstændig sikker på, at jeg har opfattet nogle bemærkninger, der faldt før, på helt korrekt måde, nemlig at tildelingsgrundlaget, som der står i bemærkningerne, skal være et sådant, at tildeling alene skal ske ud fra en kunstnerisk kvalitativ vurdering. Der blev talt noget om den sociale afvejning, men jeg går ud fra, at den sociale afvejning alene drejer sig om aftrapningen af den statsstøtte, der ydes kunstnerne. Det vil jeg gerne være helt sikker på.

Om selve det at bruge en kvalitetsvurdering, ja, da er der jo sagt mange pæne ord, også under den tidligere debat, om, at det er den eneste, vi har at holde os til. Det er jeg enig i. Ministeren skriver ikke så lidt i bemærkningerne om det, også at den har været drøftet. Nu kan jeg ikke erindre mange tilfælde, men der er nogle ganske få afgørelser, der har været ude til drøftelse, hvor man har været uenig i, at den eller den har fået støtte.

Ministeren siger, at når det drejer sig om kvalitetsvurdering, så er det ikke rimeligt, at en minister skal behandle disse sager, og det er jeg også enig med ham i. Ministeren siger videre, at man har haft diskussion i enkelte tilfælde. Ja, det har man naturligvis, og det får man også i fremtiden, det skal vi leve med. Jeg gør opmærksom på, at den eneste, der har grebet ind, det er den nuværende kulturminister. Og det tror jeg nok at vi undgår for fremtiden.

Det var det ene punkt, jeg ville sige noget om. Det andet punkt var nyordningen af det, man kunne kalde hædersgaver og andre former for statsstøtte. Jeg har tidligere udtalt, at det forekommer mig, at vi må arbejde os hen til den ordning, at vi giver kunstnerne støtte, indtil de ligesom alle andre i dette samfund får folkepension. Det rejser naturligvis med det samme spørgsmålet om hædersgaverne. Her vil jeg gerne sige, at med hensyn til de 11 hædersgaver, vi har i øjeblikket, må vi naturligvis drøfte overgangsordninger, men jeg vil meget gerne have drøftet, om det ikke er rimeligt, at statsydelsen gives indtil folkepensionsalderen, og så er det folkepensionen, der overtager det. Det gør formentlig, at vi i tidens løb vil få en lille smule flere penge. Når der tales om de mange penge, så vil jeg

[Bernhard Baunsgaard]

i hvert fald ikke bruge ordet klatskillinger om 8,8 mill. kr. Det er lidt i forhold til det, vi i øvrigt bruger, men det er jo ikke lidt for dem, der skal betale, for de forestiller sig, at det nærmest er dem, der betaler det hele, hver gang der bruges penge til kunst eller kultur. De statsydelse, man forestiller sig, vil i dagens Danmark svare til 35.000–36.000 kr. til hver. Det er meget lidt, og det er i hvert fald ikke noget, der gør, at en kunstner, som har et familieliv, får megen ro og støtte til at udfolde sig kunstnerisk. Jeg vil gerne drøfte det.

Jeg vil også gerne drøfte det, ministeren foreslår med hensyn til afviklingen, nemlig begyndende med 90.000 kr. og endende med 125.000 kr. – så vidt jeg husker, om det er det rigtige sted. Vi har jo haft nogle meget kedelige sammenstød, hvor det forhold, at man tjente den næste krone, pludselig kostede adskillige tusinde kroner og gav den pågældende en dårligere økonomisk stilling. Så vidt jeg kan se, er den gennemregning ikke foretaget. Den vil jeg gerne have foretaget i udvalget, før jeg lægger mig fast på de tal.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

I mit tidligere indlæg gjorde jeg rede for kristeligt folkepartis synspunkt også angående Statens Kunstfond, så jeg skal ikke her gentage en hel del af det, jeg sagde før.

Der er noget positivt ved forslaget, nemlig at lokalt valgte skal være med til at træffe afgørelse om de kunstværker, der skal købes ind i byerne. Det synes vi er en god ting. Vi vil selvfølgelig også gå ind i en positiv udvalgsbehandling, men vi må straks slå fast, at vi ikke kan medvirke til at støtte Statens Kunstfond, så længe vi har denne mulighed for ensidige afgørelser.

Nu er det blevet sagt så mange gange, at kvalitet er det væsentlige, og det lyder også meget besnærende, men når »kvalitet« bliver anvendt på en måde, som er meget, meget stor del af befolkningen absolut ikke vil forbinde med kvalitet, så er man med til at ødelægge det positive, at mange gerne ville være med til at støtte kunst og kultur herhjemme. Disse ting gør, at man ødelægger en god sag.

Kristeligt folkeparti er ikke imod, at man skal støtte det nye og skabende, men frisind kan også gå så langt, at man i sit frisind træder alle andre over tærne, og det er så et

spørgsmål, om det er det rigtige. Jeg mener, der er forskel på frisind og så frihed.

Men vi vil gå ind i en udvalgsbehandling, hvor vi vil være med til at drøfte lovforslaget på en positiv måde.

Mølgaard (DR):

Retsforbundet er modstander af, at det offentlige fordrejer kulturlivets udtryks- og modtagelsesformer. Det gælder også den indblanding, der sker igennem de unægteligt beskedne beløb, som loven om Statens Kunstfond belaster statens budgetter med.

Vi anerkender, at samfundet har nogle forpligtelser på de kulturelle områder, men Statens Kunstfond fungerer ikke ret meget inden for de rammer, vi ønsker, og i det omfang den gør det, så gør den det på en dårlig vis efter vores opfattelse. Det er ikke udtryk for kulturfjendskab, men et udtryk for, at vi er imod, at det offentlige på en eller anden måde kommer til at påvirke kunstfrembringelsen, så at bestemte – og her sigter jeg absolut ikke til det politiske eller kontroversielle – kunstnere og deres produkter favoriseres. Nogle favoriseres, og retningen i kunstfondets tilbøjeligheder kan vi ikke følge.

Vi mener, at hvis staten overhovedet har nogen forpligtelser, så er det i kulturformidlingen. Vi mener, at man burde overveje meget seriøst, om ikke vi var bedre tjent med en kulturformidlingsfond fremfor en kunstfond som den nuværende; det kunne sikre værksteder, uddannelsessteder, uddannelsesmuligheder på områder, der i dag ikke er dækket ind, eller projekter, der ikke på forhånd er sikre på at kunne betale sig. Det kunne være koncerter, bogudgivelser, film osv. osv., men vægten skal lægges på formidlingen og på garantien for, at det ellers ikke kunne realiseres.

Vi vil opmærksomt følge dette forslags videre gang i tinget. Vi har tidligere foreslået kunstfondet nedlagt, men har også taget konsekvensen af, at der absolut ikke var flertal for det. Vi vil fortsat gerne følge, hvad der kommer ud af disse ting, og påvirke denne proces. Vi vil ærlig talt gerne øve medindflydelse.

Det forslag, vi her har til behandling, indeholder for os at se forbedringer i forhold til den eksisterende lov. Først og fremmest skal det hilses velkommen, at ministeren ikke

[Mølgaard]

er faldet for pressionen og har indført en bestemmelse om, at han eller dette ting skulle kunne optræde som appelinstans for afgørelser truffet af 3 mands udvalg eller repræsentantskab. Her må der være frihed for de mennesker, der er sat til at administrere fondet, men hvem de mennesker, der skal administrere fondet, så ellers skal være, det kan der være grund til at diskutere. Jeg gad nok vide, hvad der ville ske, hvis man indførte det, som er foreslået fra forskellig side, nemlig at der sker en overførelse af kompetence til dette ting eller til ministeren inden for forskningsrådene. Så er det ikke usandsynligt, at vi stadig væk havde troet, at jorden var flad. Det er det kontroversielle, der først og fremmest skal støttes, hvis der overhovedet skal være denne støtte. Kunsten skal være kulturens kritiker, og egentlig må Statens Kunstfond vel føle det som et nederlag, at der ikke er flere af dets ydelser, der har givet anledning til et ramaskrig.

Vi vil altså, og det kan jeg lige så godt sige nu, stemme imod eventuelle ændringsforslag, der gør bevillingerne politisk mere regulerbare, for vi ønsker ikke censur.

Til lovforslaget i øvrigt vil jeg bemærke, at vi finder det rimeligt, at bygningskunsten er taget med, men de langsigtede bevillingssekvenser kan vi ikke gøre op, og dem vil vi overveje lidt nærmere i forbindelse med udvalgsarbejdet. Det samme gælder konserveringsarbejder, som egentlig forekommer os udmærkede som støtteberettigede inden for den ramme, der er spændt ud. Det samme gælder i øvrigt også de ting, der ikke kan puttes ind i æsker med etiketter, som f. eks. litteratur.

Derimod kan vi ikke følge ministerens ønske om at åbne mulighed for køb af værker i udlandet på bestilling.

Med hensyn til sammensætningen af repræsentantskabet gælder det, at det glæder os, at man har fundet plads til en repræsentant for den rytmiske musik. Ét sted skal grænsen selvfølgelig sættes, men jeg mener, man godt kunne have udvidet repræsentantskabet med medlemmer, der på en eller anden måde repræsenterede forbrugerne, som f. eks. højskolerne og aftenskolerne. Universitetet er nok repræsenteret, sikkert af andre grunde, men hvorfor er kirken f. eks. ikke repræsenteret? Det er dog en væsentlig kulturel institution.

Med hensyn til forbindelsen til og afgrænsningsproblematikken over for pensions- og sociallovgivningen er vi enige i ministerens bemærkninger.

Alt i alt finder vi, at der med lovforslaget er tale om forbedringer, men at forbedringerne ikke er af en sådan størrelsesorden, at vi må sige andet, end at vi må forbeholde os vores stilling indtil tredje behandling af dette lovforslag.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Det er jo rigtigt, som det er sagt, at der ved redegørelsesdebatten kom en lang række synspunkter frem, ideer, forbehold, som også har relation til denne sag. Jeg skal kun gøre ganske enkelte bemærkninger.

For det første skal jeg bekræfte over for hr. Bernhard Baunsgaard, at ydelserne skal ydes alene ud fra en kunstnerisk kvalitetsmæssig vurdering.

For det andet skal jeg sige til hr. Ole Henriksen, at der er forbrugerrepræsentanter. De politikere, der sidder i repræsentantskabet, er i realiteten forbrugernes repræsentanter. Det er derfor, de sidder der.

Men det er en af de ting, som vi kan tage op i udvalget, hvor der vil være en række problemer, der skal afklares. Jeg kan stort set til de fleste ordførere sige tak for en velvillig modtagelse af forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

[Formanden]

Medlem af folketinget *Ove Jensen*, der har orlov, har meddelt mig, at han fra og med den 2. december 1977 atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Blæsbjergs*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Medlemmer af folketinget Christophersen (V), Ellemann-Jensen (V), Ivar Hansen (V), Svend Erik Hovmand (V), Jens Peter Jensen (V) og Nathalie Lind (V) har meddelt mig, at de ønsker til handelsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvordan vil regeringen fremme etablering, opvækstmuligheder og eksistensvilkår for de mindre virksomheder inden for industri og håndværk, handelen og servicefagene?«

(Forespørgsel nr. VIII).

Retsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om afkriminalisering af simpel uagtsomhed [af Glistrup (FP) m. fl.]. (Lovforslag nr. L 23).

Eksemplarer er omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (24/11 77):

Udtræder: Tove Jørgensen

Nyt medlem: Kaj Hansen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. november, kl. 10.00.

Angående dagsordenen henviste formanden til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.17
